

TUNTOSARVI

Nro 8 1986

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 8/86
12. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Kuurosokeiden työt näytteillä	1
Vammautuneet pääsevät harvoin takaisin töihin ...	4
Marjaana-kodissa opetellaan itsenäistymään	5
Ajankohtaista	8
Opaskoira on yksi sokean apureista	12
Ilmoitukset	15

TUNTOSARVI

21.2.1986

Kuurosokeiden työt näytteillä

Lähes sata kuurosokeiden itsensä tekemää työtä on esillä Helsingissä avatussa näyttelyssä. Savitöitä, maalauksia ja käsitöitä on kerätty eri kursseilta parin viime vuoden ajalta. Kovasti ovat kuurosokeat aikaan saaneetkin. Savitöitä on eläinaiheista tuttiin asti, ko-meita käsitöitä ja värikkäitä maalauksia.

Ensimmäisen kerran tällainen näyttely järjestettiin kaksi vuotta sitten. Tosin tuolloin ei esillä ollut yhtä monen tekijän töitä kuin nyt. Vastaanotto oli tuolloin kuitenkin niin myönteinen, että päätettiin laittaa uusi näyttely pystyyn, kertoo toiminnanjohtaja Kaija Salekari.

Paitsi että tällä näyttelyllä on tarkoitus saada kuurosokeiden asialle julkisuutta, on tarkoituksena myös kannustaa kuurosokeita tekemään käsillään töitä. Tällainen tekeminen on itsensä ilmentämistä, luomista, kertoo Kaija. Luovuushan puolestaan on mitä ajankohtaisin aihe. Sitä pyrkivät löytämään itsestään kaikki kehittymään pyrkivät ihmiset.

Tämä näyttely osoittaa, että kuurosokealla on luomisen taito siinä missä muillakin. Eikä esimerkiksi maalauksen tekemiseen tarvita välttämättä edes näköä. Esillä on töitä, jotka ovat täysin sokeiden ihmis-

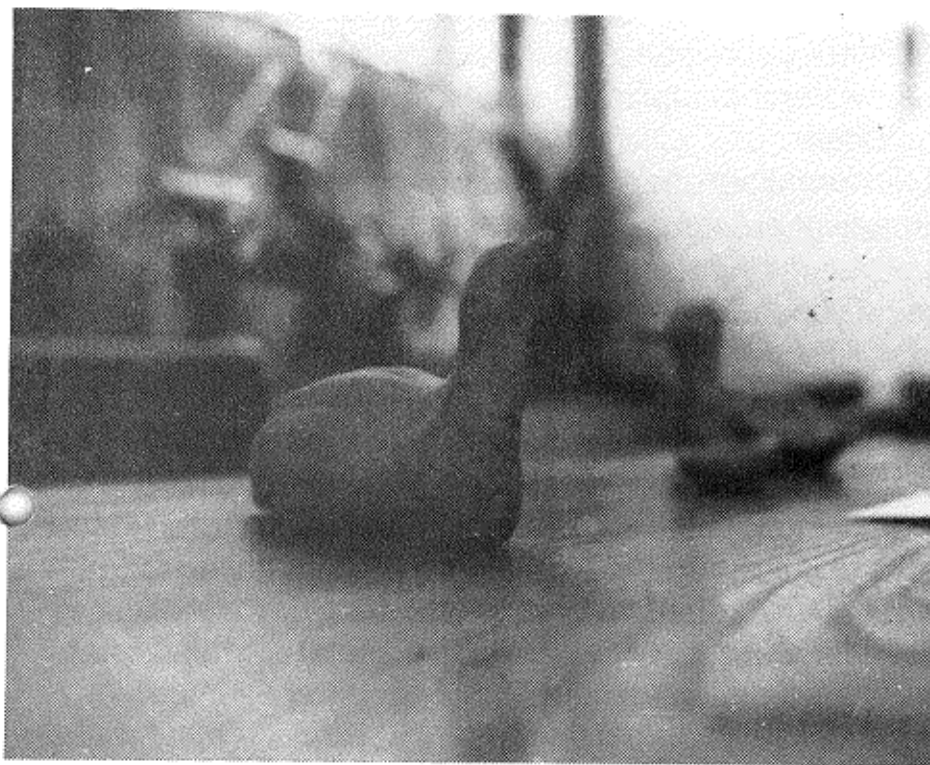

Ensimmäisenä näyttelypäivänä olivat paikalla mm. Pirkko Virtanen (vas.), Terhi Pikkujämsä ja Hilikka Kasurinen.

Näyttely on avoinna Bullankulmassa, osoitteessa Bulevardi 16 B tämän kuun loppuun asti. Näyttelyovet ovat avoinna arkisin klo 13.00-16.00 ja sunnuntaisin klo 11.00-14.00.

ten tekemiä. Maalaustyötä varten vain on tauluun tehty liimasta kohollaan olevat reunat osoittamaan väritettävien alueiden rajoja.

Niin, että jos asutte Helsingissä tai sen lähiympäristössä tai jos teillä on muutoin asiaa Helsingin suuntaan, niin käykääpä katsomassa tätä näyttelyä. Siellä saa esineisiin koskea!

Kuurosokeiden töiden näyttelyssä on esineitä mm. tämä Ville Kinnusen työ: Lintu.

Vammautuneet pääsevät harvoin takaisin töihin

Vammaiset ansaitsevat vähemmän rahaa kuin suomalaiset keskimäärin. Tämä ilmenee dosentti Urpo Kuotolan tekemästä tutkimuksesta. Kuotola tutki vammaisten elinoloja kuudella paikkakunnalla: Helsingissä, Tampereella, Porissa, Joensuussa, Keuruulla ja Rovaniemen maalaiskunnassa.

Tutkimuksessa tarkastellaan vaikeasti liikuntavammaisten ja vaikeasti näkövammaisten sekä lievästi kehitysvammaisten elinoloja ja sopeutumista yhteiskuntaan.

Tutkimuksen mukaan liikunta- ja näkövammaisista on selvä enemmistö vailla työtä. Tutkituista ryhmistä parhaiten olivat sijoittuneet työelämään näkövammaiset. Työssä käyvät vammaiset olivat lisäksi useimmiten sijoittuneet vain vähän taitoja vaativiin rutiinitehtäviin. Osittain tämä johtuu koulutuksen puutteesta, osittain siitä, ettei apuvälineiden ja uuden tekniikan mahdollisuuksia ole riittävästi tutkittu ja sovellettu.

Tutkimuksessa ehdotetaan, että vammaisten asemaa voitaisiin edistää siten, että kodinhoitajien ja kotiavustajien koulutusta kehitettäisiin. Myös erilaiset apuvälineet auttaisivat jokapäiväisestä elämästä suoriutumista omin avuin.

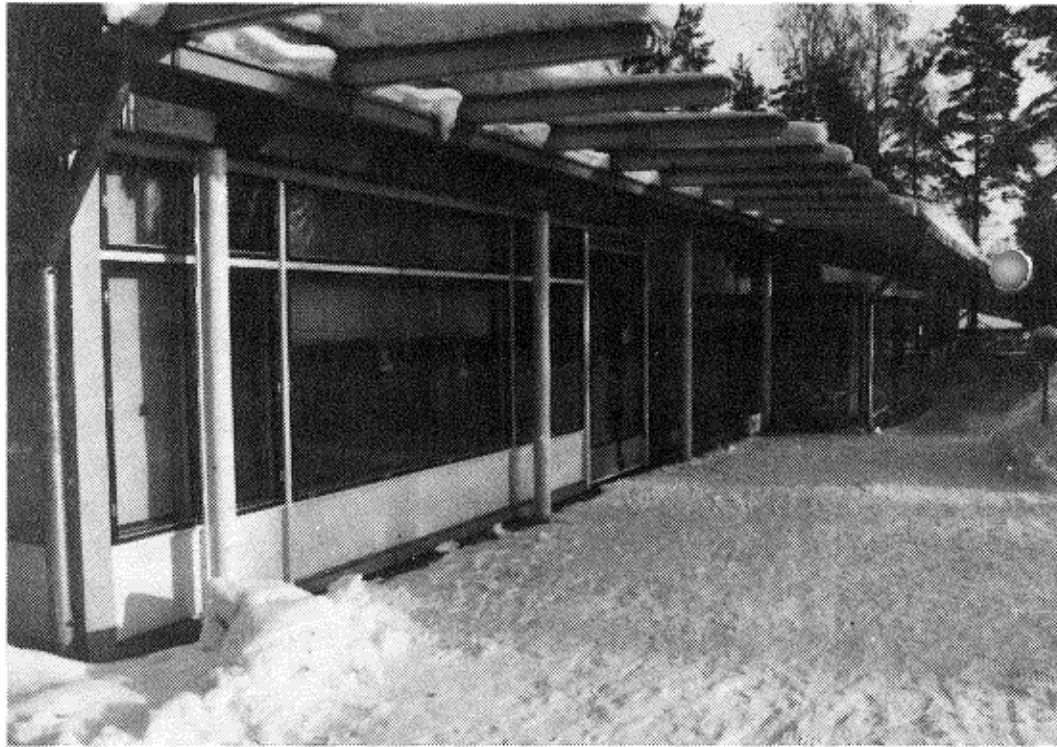
Helsingin Sanomat 11.2.

Marjaana-kodissa opetellaan itsenäistymään

Hyvinkäällä kauniissa mäntyrinteessä muiden omakotitalojen joukossa on Marjaana-koti. Marjaana-kodin rakennus on omalla isolla tontilla, vain kilometrin päässä keskustasta, mutta kuitenkin omassa rauhasa. Tähän kotiin muutti viime syksynä neljä kuurosokeaa. He ovat iältään 17-36-vuotiaita.

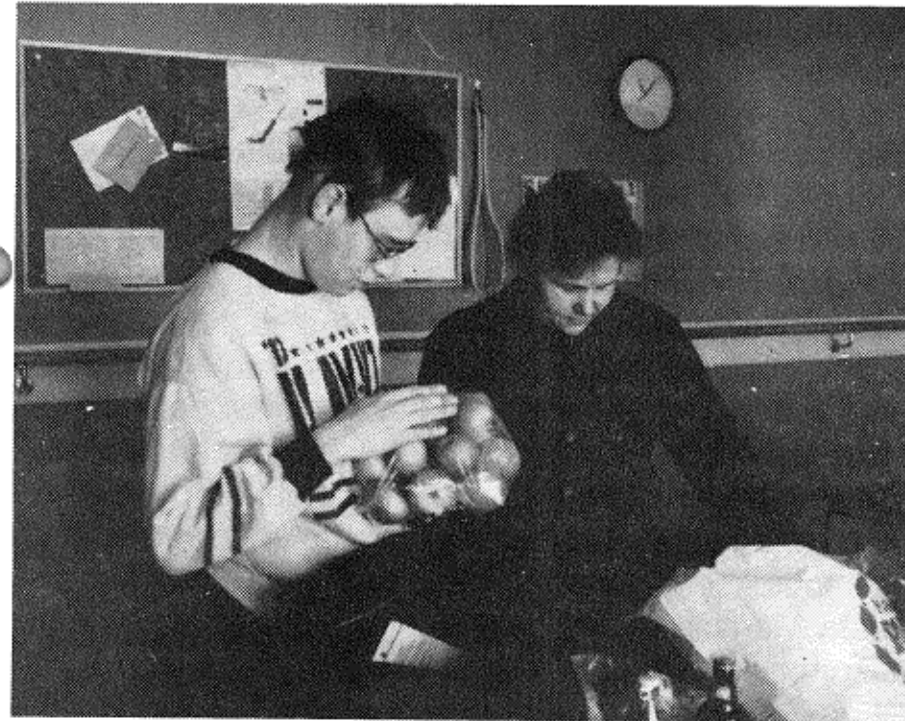
Uuden lain mukaan kaikki kuurosokeatkin ovat velvollisia käymään koulua. Näin elämisen taitoja opetetaan nyt myös niin vaikeavammaisille kuurosokeille, että heidät vanhan lain aikaan olisi ehkä vapautettu kokonaan oppivelvollisuudesta. Jotta koulussa opittu ei menisi hukkaan, täytyy koulun jälkeen olla paikka, jossa opittuja elämän taitoja pidetään yllä. Marjaana-koti on juuri tällainen paikka. Sosiaalityöntekijä, toimintaterapeutti, askarteluohjaaja ja kuusi kodinhoitajaa huolehtivat talon asukkaista ympäri vuorokauden.

Ympäri vuorokautinen päivystys on Marjaana-kodissa välttämätöntä, sillä kodin neljän asukkaan sairaus on hyvin vaikea. He ovat ns. rubeola-lapsia, eli heidän äitinsä on raskauden aikana sairastanut vihurirokkoa. Tämä on vaurioittanut sikiötä niin, että he ovat syntyneet joko kokonaan tai lähes kokonaan kuurosokeina. Heidät on myös määritelty kehitysvammaisiksi. Näin ollen Marjaana-kodin kuurosokeat asukkaat ovat niitä kuurosokeita, jotka eivät esimerkiksi tätä Tuntosarvi-lehteä koskaan lue. Heillä ei ole tarpeeksi sanoja tällaisen tekstin ymmärtämiseen.

Marjaana-koti toimii suuresta omakotitalosta kunnostetuissa tiloissa.

Niinpä Marjaana-kodin päivä koostuu tavallisista, joka päiväisistä asioista. Käydään pesulla, kaupassa, uimassa, ulkoillaan jne. Ohjelmassa on myös voimistelua ja askartelua. Tekevätpä talon pojat myös käsitöitä: esimerkiksi Jarin huoneen lattiaa komistaa itse tehty matto. Uusi entistä komeampi matto on parhaillaan työn alla.

Kauppareissu on tehty ja Jari Miettinen laittaa ostoksia paikoilleen Anneli Jokelan opastamana.

Neljä miestä

Asukkaita on siis neljä. He ovat kaikki miehiä. Nyt on tiedossa tulija myös kahdelle muulle vapaana olevalle paikalle, mutta mitään ruuhkaa ei puoli vuotta avoinna olleeseen kotiin ole ollut. Tämä on ollut jonkinlainen yllätys, sanoo Marjaana-kodin johtaja Marja Karvinen. Kotiin on kuulemma yritetty saada myös tyttöjä, mutta huonolla menestyksellä. Ensimmäinen naispuolinen asukas on kuitenkin tiedossa ja hän muuttaa taloon pikapuoliin.

Niin kulkee elämä Marjaana-kodissa. Tilat ovat erinomaiset, asukkaat sopeutuneet oloihin ja henkilökunta työhönsä. Myös hyvinkääläiset ovat ottaneet mukavasti vastaan uudet kuurosokeat asukkaansa. Onhan Hyvinkäällä toki ollut jo kauan Ävikin koti, mutta sen asukkaat ovat niin iäkkäitä, että heitä ei kovin paljoa ole Hyvinkään katukuvassa näkynyt. Marjaana-kodin asukkaat sen sijaan näkyvät ja kuuluvat. He liikkuvat ulkosalla paljon ja tekevät näin samalla PR-työtä sen hyväksi, että ns. terveet ihmiset oppisivat entistä paremmin suhtautumaan vammaisiin. Seuraamalla Marjaana-kodin poikia voi nähdä, että vaikeastikin vammaisen ihminen voi oppia elämisen taitoja. Kuntoutuksella saadaan paljon aikaan. Ilman kuntoutusta Marjaana-kodin pojat eivät osaisi ja ymmärtäisi ulkomaailmasta juuri yhtään mitään.

TP

AJANKOHTAISTA

Jyväskylään uusi turistipyydys

Jyväskylään rakennetaan Suotietokeskus. Keskus jakaantuu kolmeen eri osastoon: suotietoutta jakavaan pisteeseen, ulkoilualueeseen sekä taide- ja leikkipisteeseen. Suotietopisteessä on tarkoitus kertoa kaikki tä-

män hetkinen tietämys suomalaisista soista ja turpeesta.

Uusi Suotietokeskus rakennetaan Jyväskylän turvevoimalan ja Viherlandian väliin Kuokkalan kaupunginosaan. Viherlandia on Suomen suurin kauppapuutarha. Siellä kävi viime vuonna kasveja katsomassa yli 200.000 vierasta. Myös uuden Suotietokeskuksen odotetaan keräävän vähintään 200.000 turistia vuosittain. Hankeen takana olivat Imatran Voima, Vapo (Valtion Polttoainekeskus), puutarha-alan yritys Viherlandia ja Jyväskylän kaupunki. Hankkeen kustannusarvio on yli 40 miljoonaa markkaa.

Helsingin Sanomat 11.2.

Telakoilla menee huonosti

Suomalainen laivanrakennus on joutumassa ahdistukseen. Uusien laivojen tilauksia ei ole tullut odotettua vauhtia. Tästä johtuu, että telakoilta on irtisanottu paljon työntekijöitä ja lisää irtisanomisia on luvassa.

Laivanrakennus on kokenut vastoinkäymisen toisensa jälkeen. Esin tyrehtyi laivojen vienti länteen. Näin on käynyt osittain siksi, että muiden maiden hallitukset tukevat vaikeuksissa olevia telakoita maksamalla niille tukea. Näin suomalaiset laivat ovat ostajille niin kalliita, ettei kauppooja synny. Idänviennin ongelmaksiksi on puolestaan tullut kaupan epätasapaino. Suurin osa tuonnistamme Neuvostoliitosta koostuu raakaöljystä ja sen hinnan laskiessa on entistä vähemmän mahdollisuuksia viedä tavaraa Neuvostoliit-

toon. Ongelmia on lisännyt edelleen myös vähäisten suomalaisten tilaustenkin lipsuminen ulkomaisille telakoille, sillä ne rakentavat laivoja tukiaisten avulla halvalla.

Huippuaikoina oli telakkatyöläisiä Suomessa yli 18.000. Nyt heitä on enää 14.000. Vielä ennen ensi syksyä odotetaan ainakin 2.000 telakkatyöläisen saavan lopputilin.

Tämän hetkisten ennusteiden mukaan laivoja vuosia on odotettavissa ainakin 1990-luvun alkuun asti. Tuolloin ehkä länsimaiden kysyntä vilkastuu uudelleen. Siihen mennessä arvaillaan ainakin yhden suuren telakan lopettavan toimintansa.

Helsingin Sanomat 11.2.

Kolmas TV-kanava myötätulessa

Liikenneministeriön työryhmien mielestä kolmas TV-kanava on mahdollista ja jopa tarpeellista rakentaa Suomeen. Liikenneministeriö asetti viime vuonna kolme työryhmää, joiden tehtävänä oli selvittää kolmannen TV-kanavan perustamiseen liittyviä seikkoja. Työryhmät pohtivat hanketta eri kannoilta ja ne kaikki tulivat työssään siihen lopputulokseen, että uusi TV-kanava on mahdollista perustaa.

Työryhmät asettivat uuden hankkeen kannattavuudelle kuitenkin joitakin edellytyksiä. Ohjelmien tulisi olla ainakin osittain kotimaista tuotantoa. Lisäksi ohjelmien tulisi saavuttaa kaikki suomalaiset asukkaat asuinpaikasta riippumatta. Työryhmät pitävät myös

parempana ohjelmien rahoittamista mainostuloilla kuin katsojilta perittävillä maksuilla. Tällöin olisi kaikilla kansalaisilla yhtä suuret mahdollisuudet ohjelmien seuraamiseen varallisuudesta riippumatta.

Kolmannen TV-kanavan toimilupaa on anonut liikenneministeriöltä kaksi yhtiötä. Toisen muodostavat Yleisradio, Mainostelevisio ja Nokia Oy. Toisen takana on 37 lehtitaloa.

Helsingin Sanomat 12.2.

Outokummun Chile-hanke lykkäytyy vuosien päähän

Outokummun toiveet saada osuus chileläisestä kupariresiintymästä ovat lykkäytyneet. Outokummun toimitusjohtajan Pertti Voutilaisen mukaan hankkeen lykkäytyminen johtuu mm. rahoitusongelmista.

Chileen aiottu kaivos herätti Suomessa laajaa vastustusta. Mm. SAK esitti kantanaan, että Suomen ei tulisi sijoittaa rahaa Chilen kaltaisiin maihin. Chilessä ei ole Suomen kaltaista demokratiaa vaan maata hallitsee sotilasjunta. Sotilasjunta on syyllistynyt moniin ihmisoikeuksien loukkauksiin. Se on mm. pitänyt ihmisiä vangittuna ilman oikeudenkäyntiä.

Helsingin Sanomat 8.2.

Hintojen nousu jää vähäiseksi tänä vuonna

Tämän vuoden taloudellista kehitystä Suomessa arvioinut tulopoliittinen selvitystoimikunta uskoo hintojen nousun jäävän yhteen prosenttiin. Tämä olisi pienin hintojen nousu yli kymmeneen vuoteen. Arviossa ei ole kuitenkaan otettu huomioon palkankorotuksia eikä muita valtion mahdollisesti tekemiä taloudellisia ratkaisuja.

Helsingin Sanomat 8.2.

Opaskoira on yksi sokean apureista

Opaskoirat valioyksilöitä

Opaskoiraksi ei pääse mikä tahansa koiranpentu. Vaatimukset ovat tiukat. Opaskoiranpennulla on pitkä tie kuljettavanaan, ennen kuin se voi toimia oppaana liikenteen vilinässä.

Opaskoirakoulun johtaja Jarmo Huhkio kertoo, että vain 25 koiraa vuodessa valmistuu opaskoiraksi. Perusvalinta tehdään pennuista, jotka ovat yleensä labradorinnoutajia. Seitsemän viikon ikäisinä pennut lähetetään johonkin sopivaan perheeseen hoitokotiin.

Siellä ne kasvavat reilun vuoden ikäisiksi. Sitten pennut palaavat opaskoirakoululle tarkempaa valikointia varten. Jokaisen koiran luonne ja fyysinen kunto testataan hyvin tarkasti. Jos koira on säikky, liian vilkas, vihainen tai fyysisesti heikko, ei siitä voi tulla opaskoiraa. Tällaiset koirat palaavat takaisin perheisiin seurakoiriksi.

Uusi isäntä ja koira totutetaan toisiinsa

Varsinainen opaskoirakoulutus kestää neljä kuukautta. Lopussa on kolmen viikon mittainen sovituskakso. Silloin sovitetaan yhteen valmis opaskoira ja sen tuleva isäntä tai emäntä. Silloin kouluttavat tarkkailevat onko pari toisilleen sopiva. Opaskoiran käyttäjältä vaaditaan määrätietoista otetta koiraansa. Käyttäjä tavallaan jatkaa koiransa koulutusta.

Varoja kerätään uuden koulun rakentamiseksi

Helsingin Pitäjänmäellä sijaitseva opaskoirakoulu on 40 vuotta vanha. Toiminta ei voi enää jatkua vanhoissa tiloissa. Nykyiset tilat ovat ahtaat ja epäterveelliset.

Näkövammaisten Keskusliitto kerää parhaillaan varoja uuden opaskoirakoulun rakentamiseen.

Uudelle opaskoirakoululle on jo varattu tontti. Rakennustyöt alkavat pian. Uuden koulun piirustukset ovat jo valmiina. Kun uusi koulu valmistuu voidaan opaskoiria kouluttaa nykyistä enemmän. Tällä hetkellä vain 10-15 uutta käyttäjää saa vuosittain opaskoiran. Loput koirista menevät työstä poistuvien koirien korvaamiseen. Opaskoiran työikä on noin kymmenen vuotta.

Minun nimeni on Falgo. Minusta tulee isona oikein hyvä opaskoira.

Opaskoirakeräys helpottaa myös apuvälineiden kehittämistä

Osa keräyksen tuotosta käytetään apuvälineiden suunnitteluun. Koko ajan kehittyvä tekniikka vaatii jatkuvaa suunnittelutyötä. Eräs esimerkki tästä kehittelytyöstä on DiaLogos, maailman ensimmäinen kuurosokean keskustelulaite. Sen käyttöönhän koulutetaan parhaillaan kuurosokeita. Opaskoirakampanjalla on siis kaksi tavoitetta: pystyttää uusi opaskoirakoulu sekä huolehtia apuvälineiden suunnittelutyöstä.

MV

Ilmoitukset

Kuurosokeiden hiihto ja lasketteluleiri pidetään 1.-5.4.1986 Vuokatin Urheiluopistolla Sotkamossa.

Leirin hinta on 250 mk. Matkat korvataan yli 100 mk menevältä osalta. Ilmoittautumiset 17.3.1986 mennessä omalle aluesihteerille tai keskustuomistoon Dagi Ahvenaiselle.

Leirin vetäjinä toimivat Päivi Turunen ja Hilikka Yli-Penttilä.

Tervetuloa mukaan laskettelemaan ja hiihtämään!

KOKOUSHUTSU

Kuurosokeiden Tuki -yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous pidetään 6. päivänä maaliskuuta 1986, alkaen klo 18.00.

Osoite: Mäkelänkatu 50 (Näkövammaisten Keskusliitto ry.), monitoimitila, 5. kerros, 00510 Helsinki.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 9 §:ssä mainitut asiat.

Helsingissä, 17. päivänä helmikuuta 1986.

Kuurosokeiden Tuki
Johtokunta

Ole ystävällinen ja ilmoita osallistumisestasi kokoukseen puh. 90/7704353/Dagi Ahvenainen.